

V torek je ministrski predsednik Körber posegel v razpravo o jezikovnem vprašanju. Splošno se je pričakovalo, da se poskusi pri ti priliki približati Čehom. Njegova izvajanja niso Čehov zadovoljila, Nemcev pa tudi ne, ker se je Körber izrekel le za ~~jako omejen nemški državni jezik~~. Čehi pravijo, da ~~hočejo videti dejanj in da na besede nič ne dajo~~. Bržčas se se sedaj pretrga zasedanje parlamenta za nekaj dni in se poskusi Körber s konferencami mej Čehi in Nemci rešiti. Večinoma pa se sodi, da je vse prizadevanje Körberjevo brezupno, da mu je nemogoče, poravnati obstoječa nasprotja in rešiti brambno predlogo in da pojde ali parlament ali pa Körber.

Politični pregled.

Državni zbor. — Razprave brez škandalov so postale že sila redke in tako se ni čuditi, da je skoro ni seje, v kateri bi se ne primeril kak škandal. Poročati o teh škandalih se pač ne izplača. Zbornica razpravlja še vedno o nujnih predlogih. Teh je doslej podanih 44 in če predlagatelji ne privolijo, se sploh ne sme razpravljati o drugih stvareh, dokler niso dognani ti nujni predlogi. V torek je ministrski predsednik posegel v razpravo o jezikovnem vprašanju. Govoril je pametno ali zadovoljil ni ne Čehov niti Nemcev. Iz Körberjeve izjave se da posneti, da hoče res odgoditi zasedanje in poskusiti s spravnimi konferencami, seveda zahteva, naj se prej odobrita budgetni provizorij in brambna predloga — če sedejo interesirane stranke na te limanice je jako dvomljivo.

Zvišanje civilne liste je prouzročilo v vseh krogih obilo nevolje. Ta je opravičena. Civilna lista avstrijskega cesarja je itak večja, kakor civilna lista kateregakoli drugega vladarja, dasi je naša država dosti revnejša, kakor Nemčija, Angleška ali Francoska. Pri tem je uvaževati, da je privatno premoženje avstrijske cesarske rodbine silno veliko, tako da se zvišanje civilne liste nikakor ne da opravičiti. Že danes je gotovo, da bo opozicija proti temu zvišanju civilne liste tako v dunajskem kakor tudi v budimpeštanskem parlamentu jako ostra. V oficiozni „Information“ se je celo oglasil neki stari plemič proti zvišanju civilne liste, češ, naj se raji malo utesni sijaj dvora.

Ogrska. — Predsednik ogrske poslanske zbornice, grof Apponyi, je izdal nedavno poziv, ki se med drugim glasi: „Gre se za odstranitev nevarnosti, ki grozi napasti očetnjava v njenem obstoju. Madjarščina izgublja od dne do dne ozemlja. Predrzna agitacija zastruplja narodovo dušo, zatemneva sijaj svetih skupnih tradicij ter rahlja čustvo za madjarsko narodno celokupnost. Ta agitacija se uganja v časopisih, društvih, šolah, ne da bi se bila dosedaj paralizirala“. In kaj je ta „predrzna agitacija“, proti kateri poziva prvi madjarski politik na boj? Nemadjarške narodnosti zahtevajo, da se izpolnjuje narodnostni zakon! Ta poziv so dobro razumeli madjarski šovinisti in že nekaj dni pozneje je sklenil zastop v Nitri, kateri komitat obstoji iz devet desetih slovaškega prebivalstva, spremembo narodnostnega zakona tako, da bi dobili župani pravico neomejenega paševanja nad duševnim gibanjem Slovakov. Isti naj bi imel pravico, zapleniti časopise in knjige, ki ne ugajajo madjarskemu duhu, nalagati globe, razganjati društva in shode, izganjati mu neljube agitatorje, ter zaplenjati njihovo premoženje na korist državi itd.

Balkanski nemiri. — Vsa poročila z Balkana se strinjajo v tem, da so nemiri v Macedoniji in Albaniji udušeni. Ustaške čete so se umaknile v gorovje. General Zončev

leži ranjen, vodja Zončev je ujet, ter so ga s pristaši vred odvedli v Kistendil. Podpolkovnik Nikolov je baje zbežal v gozde pri Rilovi; o Davidovu pravijo, da je padel v boju, dočim se podpolkovnik Jankov skriva, ter čaka ugodnega trenutka, da zbeži iz dežele. Potemtakem je 400 oboroženih ustašev brez voditelja, ter je pač naravno, da cela uprizorjena akcija za sedaj zaspi. Iz tega pa se ne sme sklepati, da je gibanje v Macedoniji za vselej udušeno; s prihodnjo spomladjo se je temveč bati novih, a to silnejših izbruhov.

Cesar Viljem II. na Angleškem. — V soboto je prispel nemški cesar na svoji ladji „Hohenzollern“ v Port Victoria. Tukaj ni bilo oficijalnega sprejema ter ni bila niti postavljena častna straža. Od tam se je odpeljal s posebnim v Shorncliffe, kjer ga je sprejel občinski zastopnik kot imetnika dragonskega polka. Seveda je cesar tudi po svoji navadi počastil svoj polk z dolgim nagovorom. Šele v Wolfertonu, kamor je došel nemški cesar zvečer, sta ga pričakovala kralj in kraljica. Ves sprejem je bil naravnost hladen, kakor na povelje, brez vsakega navdušenja. Skazovalo se mu je le toliko časti, kolikor mu je gre kot vnuku umrle angleške kraljice Viktorije. Narod angleški pa je ostal hladen. To je povdarjalo tudi angleško časopisje, ki dolži nemško politiko, da zadnja leta naravnost deluje na oškodovanje, ponižanje in odtujenje Britanije. Take nazore o Britaniji sta pokazala v imenu nemške politike posebno Bülov in Waldersee. Najbolj pa je vzbudilo angleško nezaupnost nemško pomnoževanje mornarice, ki ni v nikakem razmerju s kolonijami Nemčije. S tem je pokazala Nemčija, da se pripravlja resno na tekmovanje v pomorskem gospodstvu, kjer je dosedaj v Evropi Anglija kot edini rival. Pa še več! Strokovnjaki, ki so videli nove nemške vojne ladje, trdijo, da so iste tako konstruirane, da so namenjene le za boj ne daleč iz domačih pristanišč. Angleška ima za kaj takega ostre oči. Zato pa sprejema nemškega cesarja, kot svojega prikrita nasprotnika, z vso rezervo.

Važna razsodba v posojilničnih zadevah.

Slovenske posojilnice razvile so se zares na čudovit način, ter so postale v narodnogospodarskem oziru pravi steber za slovenski narod, kajti storile so nas popolnoma neodvisne od drugih, nam nasprotnih denarnih zavodov. Naravno je torej, da so posojilnice bile vsem neprijateljem in sovražnikom slovenskega naroda hud trn v očeh ter da so tuhtali na vseh krajih, kako bi posojilnice uničili ali jim vsaj njihov razvitek onemogočili.

Glavni pogoj za delovanje posojilnic je pa sprejemanje vlog, kajti po vlogah nabirajo se kapitali, s katerimi delajo potem posojilnice, in ti kapitali dosegli so po glasu računskih sklepov posojilnic, stoječih v „Zvezi slovenskih posojilnic v Celju“, koncem l. 1901 ogromno svoto po 42.542.985 kron 46 vin.

Modre glave nasprotnikov so torej začele tuhtati, kako bi se posojilnicam onemogočilo sprejemati hranilne vloge, češ, če posojilnice ne bodo smele vlog, posebno od neudov sprejemati, prerezala se jim bode nit življenja, ker ne bodo dobile kapitala v roke, s katerim bi delale. Na tak način so se lotili najprej

slovenskih posojilnic na Primorskem Lahi. Tamkaj je namreč trgovsko in pomorsko sodišče v Trstu naenkrat zaukazalo „Podgrajski posojilnici in hranilnici“ ter „Posojilnici in hranilnici v Kopru“, da morate sklicati takoj občne zборе, da se pri tistih sklene, da se iz pravil izločijo določbe, po katerih smete posojilnici sprejemati hranilne vloge od vsakogar, češ, da to poslovanje ni v skladnosti z javnim interesom in da določba pravil, da bi posojilnice smele denar sprejemati tudi od nečlanov, ni v zakonu utemeljena, ker se na tak način združno poslovanje raztegne na vrsto poslov, katerih izvrševanje spada v področje posebnih zavodov, organiziranih po posebnih zakonih, kateri stoje pod posebnim državnim nadzorstvom, kakor hranilnic, bank in dr. in da bi za tako vrsto opravil bilo treba vladnega dovoljenja po § 93. združnega zakona.

Prizadeti posojilnici obrnili sta se na „Zvezo slovenskih posojilnic v Celju“, ki je po svojem pravem konzulentu gosp. dr. Ivanu Dečkotu preskrbela rekurze do najvišjega sodišča ter z istimi dosegla, da se je ta naklep trgovskega in pomorskega sodišča v Trstu vsled odločbe od 19. decembra leta 1896, št. 14.583, kot postavno neutemeljen razveljavil.

Ker se je torej sklep trgovskega in pomorskega sodišča v Trstu izjalovil, poskusilo je namestništvo v Trstu istotako posojilnicam sprejemanje vlog prepovedati. Z naredbo od 5. julija leta 1898, št. 5838, je namreč prepovedalo „Posojilnici v Nabrežini“ sprejemanje vloge, ter zaukazalo, da se morajo vplačane vloge dotičnim strankam vrniti. „Posojilnica v Nabrežini“ se je obrnila zaradi tega tudi na „Zvezo slovenskih posojilnic v Celju“, ki je istotako po svojem konzulentu dr. Ivanu Dečkotu vložila rekurz na ministrstvo notranjih zadev, ki je z naredbo od 27. septembra l. 1898, št. 32.681, ta ukaz tržaškega namestništva kot v postavi neutemeljen, razveljavilo.

Tedaj je bil zopet nekaj let mir in posebno štajerskim posojilnicam se niso delale nikake zavire.

Šele letos, ko je nadsvetnik Ekl dobil referat v združnih zadevah pri okrožnem sodišču v Celju, nastalo je drugače. Ta gospod je znan kot „slaven“ jurist, ki vedno nekaj posebnega iztuhta ter najtanjšo dlako bistroumno razcepi na fine dele; našel je takoj s svojim bistrim jurističnim razumom, da so pravila slovenskih posojilnic čisto kriva. Ko sta prosili posojilnici v Velenju in Gotovljah za registriranje in sta imeli istotako v svojih pravilih določbo, da se sprejemajo tudi od neudov vloge ter dajejo čez iste hranilne knjižice, odklonil je predlog za vpis, češ, da izdavanje dolžnih pisem, glasečih se na imetnika, ker taka dolžna pisma so v pravilih določene hranilne vloge, ki se plačujejo vsakemu, kdor prinese knjižico, ne more v smislu § 93., postave od 9. aprila l. 1873, št. 70 drž. zak., soglasno s § 4. društvenega patenta od 26. novembra leta 1852, št. 253 in hranilniškega

pravilnika iz dvornega dekreta od 22. septembra l. 1854 št. 29.304, brez ministrskega dovoljenja spadata v delokrog pridobitne in gospodarstvene zadruga.

Naravno je, da je Slovencem vedno naklonjeno in pravično višje sodišče v Gradcu tem tehtnim razlogom gosp. Ekla rado pritrdilo. Pa ta ukrep gospoda Ekla ni dolgo obstal, kajti na rekurz, katerega sta posojilnici po konzulentu „Zveze slovenskih posojilnic v Celju“, vložile, je najvišje sodišče z odločbo od 5. avgusta l. 1902, št. 11.195, izreklo, da je razlog, da bi državnega ministrskega dovoljenja treba bilo za izdajo hranilnih knjižic, katere se na vsakeršno ime glasijo in vsakomur, kdor prinese knjižico, izplačuje, neutemeljen, kajti o vprašanju, ali se take knjižice smejo izdajati, ali če je za to treba posebne koncesije, odločujejo politične oblasti, zadruga si pa šele potem, ko je registrovana, lahko pridobi eventualno potrebno koncesijo, zato se že pri vložitvi prošnje za registriranje ne more zahtevati dokaza, da se je taka koncesija podelila ali, da podelitev take koncesije po izreku upravnih oblasti ni potrebna.

Upamo torej, da bode sedaj, ko je že o tem vprašanju najvišje sodišče dvakrat sodilo in ministrstvo enkrat odločevalo, stvar definitivno končana — tudi za celjsko okrožno sodišče — in da ne bode zopet kdaj prišel kak novi juristični bistroumnež z isto najnovejšo iznajdbo. Po „Domovini“.

Sol za govejo živino.

Kakor je kuhinjska sol neobhodno potrebna za primes k živežu ljudem, tako je sol (če tudi bolj surova), jako krepilna za primes k krmi živine. Dokazano je baje, da je v životu domačih živalij več ali manj soli torej nekaka naravna potreba, da se sol, seveda v pravem času in primerni meri daje živini, da ji je namreč k razvitku potrebna. To kaže že nek nagon, kajti, ko se marsikatera žival k čemu nenavadnemu prigrizku težko privadi, sol lizati pa hoče vsako govedo.

V koliki množini naj se daje sol pojedini živali, odvisno je od nje velikosti, krme, na načinu kako se sol podava in naposled na učinku te primesi. Navadno te daje soli na dan: Mladi govedi 10 do 25 gr, dojnim kravam 15 do 25 gr, volom za pitanje 50 do 70 gr. Ovcam, da redé volno 20 gr, krmljenim za meso 5 do 10 gr, konjem pa 10 do 20 gr. Razume se, da čim manj dobiva žival soli v krmi, tem več treba ji je dajati soli.

Sol se živini daje na več načinov. Skušnja uči, da je najbolje dajati v malih delih na enkrat, kar se najlažje zgodi, če jo h krmi nekoliko potresemo ali pa v vodi raztopljeno damo piti živini. Prav primerno